

Turvallisuuskomitean sihteeristön lausunto kansallisen kyberturvallisuusstrategian luonnoksesta

Turvallisuuskomitean sihteeristö kiittää mahdollisuudesta lausua kansallisen kyberturvallisuusstrategian luonnoksesta. Turvallisuuskomitean sihteeristöstä on ollut jäsen strategiaa valmistelleessa työryhmässä.

Kokonaisuudessaan kansallinen kyberturvallisuusstrategia on hyvin valmisteltu ja vastaa muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimuksiin. Tavoitela ja strategian rakenne on selkeästi määritelty tekstissä ja visualisoitu selkein kuvin. Kuten strategiassa todetaan, kyberturvallisuus on osa Suomen kokonaisturvallisuutta. Strategiassa huomioidaan hyvin yhteiskunnan kaikkien sektoreiden ja tasojen roolit ja näiden välinen yhteistoiminta kyberturvallisuuden toteuttamisessa.

Kohdassa Kansallista toimintamallia kehitetään (luonnoksen s. 13) todetaan, että ”Kokonaisturvallisuuden malli mahdollistaa myös kyberturvallisuusalan varautumisen ja yhteistyön kehittämisen yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisesti.” Samoin kohdassa Resursointi (s. 42) todetaan, että ”Kokonaisturvallisuuden mallin nykyistä laajempi ja syvempi hyödyntäminen kyberturvallisuuden varmistamisessa ja siihen pohjautuva varautuminen, reagointi ja vastatoimet ovat välttämättömiä toimia, jotta voidaan välttyä vakavien kyberhäiriötilanteiden aiheuttamilta kustannuksilta.” Samoin Kyberturvallisuuden kansallisen yhteistoimintamallin kuvauksessa (s. 46) todetaan, että ”Kyberturvallisuuden kansallinen yhteistoimintamalli (jatkossa kyberturvallisuuden yhteistoimintamalli) Suomessa on hajautettu ja vastaa periaatteiltaan kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallia (jatkossa kokonaisturvallisuuden malli). Yhteistyön perustana ovat lakisäätteiset tehtävät, yhteistyösopimukset ja yhteiskunnan turvallisuusstrategia, jonka jokaisessa strategisessa tehtävässä otetaan huomioon kyberturvallisuus.”

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määritelty kokonaisturvallisuuden toimintamalli on huomioitu hyvin ja tasapainoisesti läpi dokumentin. Sen varmistamiseksi, että Kansallinen kyberturvallisuusstrategia olisi vielä paremmin yhteensovitettu Yhteiskunnan turvallisuusstrategian kanssa, Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää seuraavia muutoksia tekstiin:

Johdanto

Esitetään kirjattavaksi ingressiin (s. 8) toiseksi virkkeeksi, että ”Kyberturvallisuus on yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määritellyn kokonaisturvallisuuden toteuttamista kybertoimintaympäristössä.”

Sivulla 9 luetellaan keskeisiä strategian valmistelussa huomioituja dokumentteja. Yhteiskunnan turvallisuusstrategia olisi hyvä mainita listauksessa.

Toimintaympäristön muutos

Lauseessa (s. 12) ”Samalla Suomelle tärkeä EU pysyy yhä keskeisenä viitekehyksenä yhteiskunnan kybersietokyvyn ja resilienssin vahventamisessa” esitetään sanan resilienssi sijaan käytettäväksi sanaa kriisinkestävyys, kuten myös vastaavissa kohdissa läpi dokumentin. Tämä yhdenmukaistaisi terminologiaa lausuntokierroksella parhaillaan olevan uudistetun Yhteiskunnan turvallisuusstrategian 2024 kanssa.

Pilari I: Osaaminen, teknologia ja TKI

Kohdassa Osaaminen on kaikilla tasoilla vahvaa (s. 23) voisi koulujen lisäksi nostaa esiin kansalaisjärjestöjen roolin yksilöiden osaamisen kehittämisessä koulupolun jälkeen, mikä on jo nyt merkittävää ja mitä tulee vahvistaa edelleen.

Pilari II: Varautuminen

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määritellyt yhteiskunnan seitsemän elintärkeää toimintoa ovat:

- Henkinen kriisinkestävyys
- Johtaminen
- Kansainvälinen ja EU-toiminta
- Puolustuskyky
- Sisäinen turvallisuus
- Talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus
- Väestön toimintakyky ja palvelut

Siksi esitetään muutosta osa-alueen strategisiin tavoitteisiin (s. 26), joista ensimmäinen on ”Kriittinen infrastruktuuri, yhteiskunnan elintärkeät toiminnot, julkiset palvelut sekä huoltovarmuuskriittiset toimijat ovat kybersietoisia.” Korvaava lause voisi olla ”Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot, mukaan lukien kriittinen infrastruktuuri, julkiset palvelut ja huoltovarmuuskriittiset toimijat, ovat kybertoimintaympäristössään kriisinkestäviä.”

Esitetään muutosta (s. 26) kohtaan ”Keskeistä on varmistaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen, kriittisen infrastruktuurin, tietovarantojen, julkisten palvelujen sekä huoltovarmuuskriittisten toimijoiden toimivuus ja häiriönsietokyky.” Korvaavat lauseet voisivat olla ”Keskeistä on varmistaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen toimivuus ja häiriönsietokyky. Elintärkeät toiminnot sisältävät muun muassa kybertoimintaympäristön kannalta kriittisen infrastruktuurin, tietovarannot, julkiset palvelut sekä huoltovarmuuden.”

Kohtaan Harjoitustoimintaa lisätään (s. 29) esitetään lisättäväksi ”Harjoitukset kehittävät osaamista ja ylläpitävät yksilöiden ja organisaatioiden valmiutta ja kykyä varautua erilaisiin kyberhäiriöihin ja uhkiin *yksin ja yhdessä.*”

Pilari IV: Reagointi ja vastatoimet

Kyberturvallisuusstrategian yhteensovittamiseksi lausuntokierroksella parhaillaan olevan uudistettavan Yhteiskunnan turvallisuusstrategian 2024 (luonnos) kanssa esitetään ”reagointi ja vastatoimet” sijaan käytettäväksi termiä *vaste (response)*, kuten myös vastaavissa kohdissa läpi dokumentin.

Strategiset kehittämissuhteet

Esitetään lisättäväksi (s. 44) ”Vahvistetaan viranomaisten, alue- ja paikallishallinnon, yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan yhteistoimintaa ja yhteistä varautumista *kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti.*”

Kyberturvallisuuden kansallinen yhteistoimintamalli

Esitetään muutosta (s. 46) kohtaan ”Kokonaisturvallisuuden tavoitteena on varmistaa kaikissa oloissa keskeisten toimijoiden tiivis yhteistyö varautumisessa. Laajemmat varautumistoimenpiteet koordinoidaan yhteistyössä tarvittavien julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden kanssa.” Korvaava lause voisi olla ”Kokonaisturvallisuuden toimintamallissa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoiminnalla kaikissa olosuhteissa ja kaikilla tasoilla.”

Esitetään muutosta Kuvaan 3 (s. 48). Esitetään kirjattavaksi yritykset ja yhteisöt järjestyksessä:

Valvottavat toimijat (NIS2), Palveluntuottajat ja niiden toimitusketjut ja Huoltovarmuusorganisaatio

Kuten tekstistä käy ilmi, valvottavat toimijat ja palveluntuottajat ovat NIS2-direktiivin ja sen kansallisen toimeenpanon alaisia, kun taas Huoltovarmuusorganisaatioon kuuluvat yritykset toimivat siinä vapaaehtoisesti ilman lainsäädännöllistä regulaatiota. Näin järjestys tulisi olla sääntelyn alaisista vapaaehtoisiin, eikä päinvastoin.

Esitetään muutosta (s. 51) kohtaan ”Elintärkeiden toimintojen turvaaminen ja kriittinen infrastruktuuri ovat keskeisiä yhteiskunnan toimintakyvyn, jatkuvuudenhallinnan ja huoltovarmuuden näkökulmasta.” Yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisesti kriittinen infrastruktuuri ja huoltovarmuus kuuluvat elintärkeisiin toimintoihin. Korvaava lause voisi siten olla ”Kriittisen infrastruktuurin ja huoltovarmuuden turvaaminen osana yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja on keskeistä yhteiskunnan toimintakyvyn ja jatkuvuudenhallinnan näkökulmasta.”

Esitetään lisättäväksi kohtaan Palveluntuottajat ja niiden toimitusketjut / Järjestöt ja neljäs sektorin toimijat (s.52 - 53) maininta, että myös osa kansalaisjärjestöistä on palveluntuottajia. Esimerkiksi järjestömuotoisia sosiaali-, varhaiskasvatus- ja terveystuottajia oli vuonna 2020 kaikkiaan 869 kappaletta. Järjestömuotoisten tuottajien osuus kaikista yksityisten sosiaali- ja varhaiskasvatuspalvelujen tuottajista oli 18 prosenttia ja terveystuottajien osuus kolme prosenttia. Luvut perustuvat Valviran yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen Valveri-rekisterin tietoihin vuodelta 2020.

Lisäksi esitetään harkittavaksi maininta standardoinnin käytöstä, esimerkiksi SFS-EN ISO/IEC 27001:2023 (Tietoturvaluisuus, kyberturvaluisuus ja tietosuoju). Tietoturvaluisuuden hallintajärjestelmät) standardi, joku sisältää muun muassa vaatimukset organisaation tarpeisiin mukautetusta tietoturvariskien arvioinnista ja käsittelystä. Standardien käyttäminen voisi olla hyvä, konkreettinen esimerkki yhteisten toimintatapojen kehittämistä kybertoimintaympäristössä.

Luettavuuden kannalta selkeyttävä tekijä voisi olla, jos pilareiden strategiset tavoitteet sisältävien laatikoiden jälkeen tulevien tekstiosioiden kappaleet olisi jäsennetty otsikoineen vastaamaan laatikoissa listattuja tavoitteita samassa järjestyksessä.

Lopussa olevan sanaston termit voisi olla löydettävyyden kannalta hyvä laittaa aakkosjärjestykseen.

Pääsihteerin sij., vanhempi hallitussihteeru Aino Lehto

Asiantuntijuu

Teemu Karhu

Liitteet

-

Jakelu

LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi

Lausuntopalvelu

VN/36693/2023-PLM-55

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: